

RIIGIKANTSELEI

Eesti tegevuskava avatud valitsemise partnerluses osalemisel 2014-2016

Tegevuskava täitmise vahearuanne

Tallinn 2015

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS JA TAUST.....	3
2. TEGEVUSKAVA KOOSTAMISE PROTSESS.....	5
3. TEGEVUSKAVA ELLUVIIMINE.....	7
I PRIORITEETVALDKOND:.....	9
Kodanikke kaasav ja avatud poliitikakujundamise protsess.....	9
Lubadus 1: Parandada osalemiseks tarviliku info kättesaadavust.....	10
Lubadus 2: Parandada poliitikakujundamise protsessis osalemise võimalusi.....	16
Lubadus 3: Tõsta valitsusasutuste ja valitsusväliste partnerite suutlikkust koostööd teha, huvirühmi kaasata ja osaleda.....	24
II PRIORITEETVALDKOND:.....	27
Läbipaistev riigieelarve ja finantsjuhtimine.....	27
Lubadus 4: Suurendada avaliku raha kasutamise läbipaistvust ja arusaadavust.....	27
III PRIORITEETVALDKOND:.....	32
Kodanikust lähtuvad avalikud teenused.....	32
Lubadus 5: Tõsta avalike teenuste arendamise ja osutamise kvaliteeti.....	32
Lubadus 6: Kasutada laialdaselt avaandmeid.....	39

1. SISSEJUHATUS JA TAUST

Avatud valitsemise partnerlus (edaspidi AVP¹) on rahvusvaheline algatus kodanikeskse riigijuhtimise edendamiseks kasutades info-ja kommunikatsioonitehnoloogia arengust tulenevaid võimalusi. Avatud valitsemise partnerluses on kesksel kohal võimu teostamise läbipaistvus, võitlus korruptsiooniga, kodanike kaasamine avaliku võimu teostamisse ja uute tehnoloogiate kasutamine valitsemise avatumaks muutmisel. Vähem kui nelja tegevusaastaga on initsiatiiv kasvanud 66 osalejariigini, millele lisanduvad sajad kodanikuühiskonna organisatsioonid. AVP riigid hõlmavad tänaseks juba kolmandiku maailma elanikkonnast ja initsiatiivi raames on tehtud kokku üle 2000 reformiettepaneku².

Eesti on Avatud Valitsemise Partnerluse ametlik osalejariik aastast 2012, olles liitunud AVPga 8 asutajariigi järel esimeses laienemisringis. Eesti peamiseks eesmärgiks AVPs osalemisel on suunata valitsuse ja kogu ühiskonna teravdatud tähelepanu riigijuhtimise kvaliteedile, õppida teiste riikide kogemusest ja jagada Eesti kogemusi teiste partnerluses osalevate riikidega. Avaliku võimu teostamise arendamisel on Eesti järginud avatuse ja läbipaistvuse põhimõtteid, luues vastava õigusliku raamistiku ja kasutades avalikus halduses laialdaselt kaasaegseid tehnoloogilisi lahendusi.

AVP 2014-2016 tegevuskavas jätkatakse avalike e-teenuste arendamist, ning uute prioriteetvaldkondadena³ keskendutakse poliitikakujundamise protsessi avatuse ning riigieelarve ja finantsjuhtimise läbipaistvuse suurendamisele. Avatud ja kaasavama poliitikakujundamise protsessi edendamiseks parandatakse osalemiseks vajaliku info kättesaadavust, poliitikakujundamise protsessis osalemise võimalusi ja panustatakse nii valitsusasutuste kui valitsusväliste partnerite suutlikkuse tõstmisse koostööd teha, osapooli kaasata ja poliitikakujundamisel osaleda. Riigi finantsjuhtimise läbipaistvuse tõstmiseks on kavas parandada avaliku raha kasutamise läbipaistvust ja arusaadavust. Teenuste arendamisel jätkatakse kodanikesksust, selleks kavandatakse tegevusi tõstmaks avalike teenuste arendamise ja osutamise kvaliteeti ning avaandmete kasutamise laiendamine.

---

1 ing. k. Open Government Partnership – OGP

2 Open Government Partnership: Four Year Strategy 2015-2018.

<http://www.opengovpartnership.org/sites/default/files/attachments/OGP%204-year%20Strategy%20FINAL%20ONLINE.pdf>

3 Prioriteetvaldkonnana on poliitikakujundamise protsessi avatuse suurendamine AVP 2014-2016 tegevuskavas esmakordselt. Samas võib seda pidada ka osaliselt jätkuvateks lubadusteks, kuna ka mitmed varasema tegevuskava lubadused on panustanud ka poliitikakujundamise protsessi avatuse suurendamisele (nii avalike teenuste arendamise kui ametnikueetika edendamise kaudu).

Eestis vaadeldakse AVP eesmärke kogumis (deklaratsiooni põhiväärtused⁴, võtmevaldkonnad⁵) teineteist täiendavalt, mistõttu on tegevuskava koostamisel lähtunud nende põhiväärtuste ja võtmevaldkondade edendamisest integreeritult. Tegevuskava hõlmab laiapõhjaliste arutelude tulemusena kokkulepitud eesmärke avatud valitsemise edendamiseks, seejuures laiendati AVP 2014-2016 tegevuskava fookust AVP võtmevaldkondadelt AVP deklaratsiooni põhimõtteni, nähes vajadust lisada uue prioriteetvaldkonnana poliitikakujundamise protsessi avatuse suurendamise (mis lähtub AVP deklaratsioonis toodud põhiväärtustest, mahtumata kitsamalt piiritletud AVP võtmevaldkondade alla). Fokuseerituse tagamiseks otsustati tegevuskavas keskenduda kolmele prioriteetvaldkonnale tuginedes eri osapooltega konsulteerimise tulemusena väljasõelatud põhivajakajäämistele, mille lahendamisele AVP tegevuskavas keskenduda. Valdkondades, kus suured asjad on ära tehtud või protsessid algatatud, kaaluti ühiskohtumistel põhjalikult nendega AVP tegevusprogrammi raames jätkamise vajalikkust, mis aga ei tähenda, et teiste AVP võtmevaldkondade arendamisele tähelepanu ei pöörata, vaid pigem kasutatakse selleks edaspidi teisi vahendeid, et paremini rakendada juba loodud võimalusi (sh koolituste pakkumine, juhendite väljatöötamine jms). Seega toetavad avatud valitsemise põhimõtete laiemat rakendamist ka mitmed teised, paralleelselt AVP tegevuskavaga elluviidavad tegevused, mis AVP tegevuskavas ei kajastu.

Märtsis 2014 ametisse astunud valitsus rõhutas vajadust muuta Eesti riigivalitsemine avatumaks ja viis AVP koordineerimise vastutuse partnerluses osalemise algatajalt ja seniselt koordineerijalt Välisministeeriumilt Riigikantselei juhtimise alla, kes vastutab ka valitsuse tegevusprogrammi elluviimise koordineerimise eest. Vajadust selge eestvedaja ja koostööfoorumi järele oli tõstatatud ka juba varem (sh vabaühenduste ettepanekutes, valitsuse raportis, IRM raportis). AVP tegevuskava elluviimise koordineerimiseks moodustati riigisekretäri juhtimisel AVP koordineeriv kogu, milles on esindatud vabaühenduste esindajad ja riigi esindajad (AVP temaatikaga enim kokkupuutuvate ministeeriumide kantslerite tasemel). Oluliseks partneriks on AVP ümarlaud, kes avatud valitsemist väärtustavaid

---

4 AVP deklaratsioonis põhiväärtused: tõsta valitsuse tegevust puudutava info kättesaadavust
- toetada kodanikuühiskonna osalust
- rakendada kõrgeimaid standardeid ametialasele aususele administratsioonis
- tõsta ligipääsu uutele tehnoloogiatele avatuse ja vastutavuse/aruandekohustuslikkuse suurendamiseks

5 Avatud valitsemise partnerluses osalevate riikide tegevused ja eesmärgid struktureeritakse ümber viie suure võtmevaldkonna (väljakutse): avalike teenuste arendamine – meetmed adresseerivad kodanikuteenuste laia spektrit, edendavad avaliku sektori tõhustamist või erasektori innovatsiooni;
2. avaliku eetika edendamine – meetmed adresseerivad korruptsiooni ja avalikku eetikat, ligipääsu informatsioonile ja edendavad meedia ja kodanikuühiskonna vabadust;
3. avalike ressursside efektiivsem kasutamine – meetmed tegelevad eelarvete, riigihangete, loodusressursside ja välisabiga;
4. turvalisemate kogukondade loomine – meetmed adresseerivad avaliku turvalisuse, julgeolekusektori, katastroofideks ja kriisideks valmisoleku ning keskkonnaohtude küsimusi;
5. ärilise aruandekohustuse suurendamine – meetmed on suunatud ettevõtete vastutuse suurendamisele eri valdkondades, nt keskkond, korruptsioonivastased meetmed, tarbijakaitse, kogukonna kaasamine.

vabäühendusi koondavana kokkuleppe kohaselt nimetas valitsusvälised partnerid AVP koordineerivasse kogusse. Rahvusvahelisel areenil esindab Eestit Välisministeerium.

Käesolev, AVP 2014-2016 tegevuskava täitmise vahearuanne, on koostatud Riigikantselei poolt tegevuskava esimese rakendusaasta kohta (01.07.2014 – 30.08.2015). Aruande koostamisel on tuginetud AVP juhendmaterjalile ja kaasamise heale tavale. Tegevuskava täitmise kohta valmib 2016 kevadel ka sõltumatu hinnang Sõltumatu Hindamismehhanismi raames⁶.

2. TEGEVUSKAVA KOOSTAMISE PROTSESS

Tegevuskava koostati laiapõhjalise erinevate osapoolte kaasamise kaudu kogu tegevuskava koostamise protsessi vältel, kasutades erinevaid teavituskanaleid ja pakkudes nii aruteluvõimalusi kui tagasisidet tehtud ettepanekutele ning laiemaid teavitustegevusi ka osapooltele, kes tegevuskava väljatöötamisel otseselt ei osalenud. Tegevuskava koostamist koordineeris Riigikantselei. Osapoolte ettepanekutele tugineti nii tegevuskava sisulisel koostamisel kui ka siseriikliku vastutusejaotuse ja koordineerimise mehhanismi paikapanel. Tegevuskava prioriteetvaldkondade valikul lähtuti vabäühenduste ettepanekutest ja IRM soovitustest, VVTK programmi prioriteetidest ja eelmise perioodi tehtu analüüsist.

Tegevuskava koostamine kestis ca 3 kuud. Alates aprillist 2014 toimusid ettevalmistused uue tegevuskava koostamise ajakava⁷ koostamiseks, konsultatsioonid ja kohtumised ministeeriumide ja valitsusväliste partneritega. Uue perioodi tegevuskava sisu koostamiseks koguti paralleelselt nii AVP võrgustiku ettepanekute näol (esitati märtsis 2014), IRM soovitustest (sõltumatu raport eelmise perioodi tegevuskava täitmisele, mis hõlmas samuti konsultatsioone vabäühenduste esindajatega), valitsusepoolsest analüüsist eelmise tegevuskava täitmise kohta ning osapoolte ettepanekutest, mil viisil avatud valitsemise põhimõtteid järgmise perioodi tegevuskava kaudu veelgi edendada. Erinevatelt osapooltele saadud ettepanekuid käsitleti ühtse paketina ja arutati läbi lähtuvalt nende sisust.

Riigisekretäri eestvedamisel korraldati **tegevuskava eelnõu koostamiseks kolm nõupidamist** avatud valitsemise teemadega enim kokkupuutuvate ministeeriumide kantslerite ja ametnikega, erasektori esindusorganisatsioonide, AVP ümarlaua esindajate ja vabakonna esindusorganisatsioonidega⁸. Esimene nõupidamine keskendus uue perioodi tegevuskava

6 Independent Reporting Mechanism (IRM), <http://www.opengovpartnership.org/independent-reporting-mechanism>

7 AVP tegevuskava 2014–2016 koostamise ajakava:
https://www.riigikantselei.ee/valitsus/valitsus/et/riigikantselei/strateegia/AVP_tegevusprogrammi_koostamise_kaava_17.04.2014.pdf

8 Tegevuskava koostamisel osalenud organisatsioonid: Rahandusministeerium, Siseministeerium, Justiitsministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Välisministeerium, Riigikantselei,

prioriteetvaldkondade määratlemisele. Tuginedes varasema tegevuskava täitmise ja sõltumatu hindamisaruande analüüsile, valitsusväliste partnerite ettepanekutele, ning aruteludele valitsuse ja valitsusväliste partnerite esindajatega, otsustati käesoleva perioodi tegevuskavas keskenduda kolmele valdkonnale: poliitikakujundamise protsessi avatus, eelarvestamise läbipaistvuse suurendamine ning avalike teenuste arendamine. Seega tugineb tegevuskava AVP põhiväärtustele ja mitte kitsamale võtmevaldkondade määratlusele. Teisel nõupidamisel (30.04.2014) **vaadati üle laekunud ettepanekud ja ministeeriumidega konsulteerimise käigus prioriteetide alla väljapakutud algatused** ja tegevused, mis otsustati tegevuskava eelnõuna esitada avalikule konsultatsioonile.

9. maist 27. maini oli tegevuskava eelnõu avalikul konsultatsioonil eelnõude infosüsteemi (EIS) vahendusel **osalusveebis osale.ee**. Avaliku konsultatsiooni käigus kogus Riigikantselei avalikkuselt ja huvitatud osalistelt tagasisidet lubaduste ja tegevuste otstarbekuse kohta ning täiendusettepanekuid tegevuste kohta, samuti tegi valitsusvälistele partneritele üleskutse koostöös avaliku sektoriga tegevusi algatada või ellu viia. Avaliku konsultatsiooni ajal teavitas Riigikantselei järgmise tegevusperioodi prioriteetidest ja lubadustest ka teisi osalisi (nt üleriigilised omavalitsusliidud, teised vabäühendused, eriala-organisatsioonid), kes on avatud valitsemisest huvitatud, kuid ei osalenud tegevuskava koostamises. Teavitamine toimus osaliste liikmetele mõeldud uudiskirjade kaudu, e-kirjade ja kohtumiste kaudu.

Vahetult pärast avaliku konsultatsiooni lõppu toimunud kolmandal nõupidamisel (28.05.2014) **otsustati põhimõtteliste täienduste või muudatuste üle tegevuskavas**. Lepiti kokku tegevuskava etapiviisilises elluviimises ning edasises AVP riikliku koordineerimise mehhanismis, samuti Rahvakogu projekti esitamises AVP rahvusvahelisele auhinnale. Kõigi nõupidamiste kokkuvõtted on AVP tegevuskava koostamise kodulehel⁹. Riigikantselei saatis ettepanekute ja kommentaaride alusel parandatud tegevuskava kõigile ettepanekute esitajatele ning nõupidamistel osalejatele e-kirja teel üle vaadata. Tegevuskava eelnõu teise versiooni ja laekunud kommentaaride koondtabeli koos ettepanekute arvessevõtmise märkuse või mitteamestamise põhjendustega avaldas Riigikantselei ka osale.ee veebilehel¹⁰.

04.06.2014 esitas Riigikantselei tegevuskava eelnõu Vabariigi Valitsuse istungile kinnitamiseks. 06.06.2014 toimus peaministri osavõtul laiemalt avatud valitsemise partnerluse uut tegevuskava tutvustav ja avalikkuse tähelepanu AVP-le suunav teavitussõnum (6.06.2014)¹¹.

---

vabäühenduste AVP ümarlaud, Eesti Mittetulundusühenduste ja Sihtasutuste Liit, Eesti Koostöö Kogu, poliitikauuringute keskuse PRAXIS esindaja, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Ametiühingute Keskkliit, Eesti Töandjate Keskkliit

9 AVP tegevuskava 2014–2016 koostamine: <http://valitsus.ee/et/riigikantselei/avatud-valitsemise-partnerlus/tegevuskava-2014-2016>

10 <https://www.osale.ee/konsultatsioonid/index.php?page=consults&id=261>

---

11 AVP tegevuskava tutvustava ürituse pressiteade: <http://valitsus.ee/et/uudised/peaminister-roivas-avatud-poliitika-uus-normaalsus> ja ürituse videosalvestus: <http://meediaveeb.valitsus.ee/show.php?path=/2014/pressikonverents-ek-2014-06-06-rnd13602.f4v>

3. TEGEVUSKAVA ELLUVIIMINE

Tuginedes erinevate osapoolte ettepanekutele ja varasema tegevuskava elluviimisest saadud kogemustele, tehti muudatusi tegevuskava elluviimise korralduses.

Valitsuse otsusel määrati AVP koordineerimine Riigikantselei alla.

Lepiti kokku AVP siseriikliku koordineerimise mehhanism, mille kohaselt tegevuskava elluviimise jälgimiseks ja avatud partnerlusega seotud otsusteks moodustas riigisekretär AVPd koordineeriva kogu (26.09.2014). Kogu ülesandeks on tegevuskava elluviimise koordineerimine, soovitude andmine tegevustega seotud osalistele, partnerlusega seotud otsuste langetamine, tegevuskava elluviimisele hinnangu andmine ning Eesti avatud valitsemise partnerluses osalemise eesmärkide ja tegevuste laialdane kajastamine. Koordineeriva kogu valitsusväliste partnerite valiku korraldab AVP ümarlaud, valides vabaihenduste poolsed esindajad AVP koordineerivasse kogusse AVP tegevuskava rakendamise perioodiks. AVP ümarlaud korraldas selleks eraldi konkursi ja otsustas valitsusväliste partnerite valiku 25.08.2014 toimunud koosolekul. Kogu valitsusepoolseteks liikmeteks nimetati nende ministriumide kantslerid, kes oma igapäevatoos vahetult avatud valitsemise temaatikaga kokku puutuvad. Koordineerivat kogu juhib riigisekretär, kokku kuulub kogusse 13 liiget, kellest 7 esindavad valitsusväliseid partnereid ja riigipoolseteks esindajateks on AVP temaatikaga enim kokkupuutuvate ministriumide kantslerid (Välisministeeriumi, Rahandusministeeriumi, Siseministeeriumi, Justiitsministeeriumi, Majandus-ja Kommunikatsiooniministeeriumi).

Tegevuskava elluviimine kujundati paindlikumaks – etapipõhiseks, kus AVP koordineerivale kogule antud pädevus kiita heaks tegevuste üksikasjalikud kirjeldused, jälgida tegevuste elluviimist ja langetada tegevuskava elluviimisega seotud otsuseid, andis võimaluse otsida parimaid võimalikke lahendusteid antud lubaduste täitmiseks ka tegevuskava elluviimise käigus. Selline korraldus tugines muuhulgas varasema tegevuskava elluviimise kohta koostatud IRM raporti hinnangule, et rakendusperioodil võib selguda, et mõnest tegevusest oleks otstarbekam loobuda, seda muuta või lisada tegevuskavasse uusi tegevusi. Seega võimaldab selline paindlikkus otsida parimaid võimalikke lahendusteid seatud eesmärkide ja antud lubaduste täitmiseks, vajadusel tehes jooksvalt korrektiivse kavandatud tegevustes või ka mõne tegevuse elluviimisest loobuda.

Tegevuskava kohaselt keskenduti esmalt tegevuskavas kavandatud tegevuste täpsemale sisustamisele, et tulenevalt probleemikirjeldustest ja määratletud tegevussuundadest partneritega koostöös leppida kokku ühene arusaam edasistest sammudest tegevuskava lubaduste täitmiseks. AVP tegevuskava elluviimist aktiivselt jälgima asunud AVP koordineeriva kogu esimesel kohtumisel 14.11.2014 lepidi kokku, et iga tegevuse eest vastutaja kutsub kokku huvitatud osalised, et täpsustada väljapakutud tegevuse tausta, eesmärki, ulatust, võimalikke koostööpartnereid, seost teiste tegevustega, tegevusega seotud verstaposte ning tulemuslikkuse hindamise indikaatoreid, rahalisi allikaid. Ajavahemikus detsembrist 2014 kuni aprillini 2015 viidi läbi kohtumisi partneritega AVP tegevuskavas

kavandatud tegevuste sisuliseks lahtimõtestamiseks ja konkreetsemate tööde kavandamiseks nende tegevuste raames. (näiteks 12.12.2014 avatud ja kaasava poliitikakujundamise töötuba 22 osalejaga, nii riigi- kui vabakonna esindajate osavõtul). Iga tegevuse kohta koostatud ja partneritega läbiräägitud üksikasjalik kirjeldus, esitati AVP koordineerivale kogule heakskiitmiseks ning avaldati avalikkusele veebis.

Tegevuskava keskendub kolmele prioriteetvaldkonnale – kodanikke kaasava ja avatud poliitikakujundamise protsessi edendamisele, riigieelarvele ja finantsjuhtimise läbipaistvuse suurendamisele, kodanikust lähtuvate avalike teenuste arendamisele. Tegevuskavas anti kuus lubadust, kuidas neis prioriteetsetes valdkondades avatud valitsemise põhimõtteid rakendada ja kavandati kokku 23 tegevust antud lubaduste elluviimiseks.

AVP tegevuskava 2014-2016 prioriteetvaldkonnad ja lubadused

<p>Kodanikke kaasav ja avatud poliitikakujundamise protsess</p>	<p>Parandada osalemiseks tarviliku info kättesaadavust</p> <p>Parandada osalemisvõimalusi poliitikakujundamise protsessis</p> <p>Tõsta valitsusasutuste ja valitsusväliste partnerite suutlikkust koostööd teha, huvirühmi kaasata ja osaleda</p>
<p>Läbipaistev riigieelarve ja finantsjuhtimine</p>	<p>Suurendada avaliku raha kasutamise läbipaistvust ja arusaadavust</p>
<p>Kodanikust lähtuvad avalikud teenused</p>	<p>Tõsta avalike teenuste arendamise ja osutamise kvaliteeti</p> <p>Kasutada avaandmeid laialdasemalt</p>

Tulenevalt tegevuskava ülesehitusest (osa tegevusi määratletud üldsõnaliselt) ja kokkulepetest tegevuskava elluviimise osas (iga teostaja kutsub kokku osapooled, et määratleda täpsemad tegevused ja partnerite panus ning kooskõlastada iga tegevuse kirjeldus AVP koordineerivas kogus), kavandati enamuse tegevuste elluviimise tähtajad tegevuskava teise rakendusaastasse. Tulenevalt tegevuste erinevast ulatusest ja mahust varieerub ka nende teostamiseks kavandatud ajaraamistik. **Tegevuskava esimese rakendusaasta jooksul on elluviidud 5 tegevust** (sellesse perioodi kavandatud 6 tegevustest). Enam kui poolte ehk 13 tegevuse elluviimine on käsil algselt kavandatud ajakava järgi (56% kogu tegevuskava tegevustest) ja 5 tegevuse elluviimine toimub uuendatud ajakava kohaselt (22% tegevuskava tegevustest).

I PRIORITEETVALDKOND:

Kodanikke kaasav ja avatud poliitikakujundamise protsess

Vaatamata headele infotehnoloogilistele lahendustele on nende kasutamine vähene ning kodanike ja teiste huvitatud osapoolte osalemine ja kaasatus poliitikate kujundamisse varieerub. Poliitikakujundamise protsess tervikuna on raskesti hoomatav, samal ajal kasvab ootus kaasärääkimisvõimalusteks juba poliitikakujundamise varases faasis, kui otsustamist vajavad alles see, kas poliitikavaldkondades midagi muutmist üldse vajab ning millised võiksid olla põhimõttelised võimalikud lahendusvariandid. Samal ajal on osade e-kanalite funktsioonid dubleerivad ja kasutusmugavus ajale jalgu jäänud, info-ja osaluskanalid killustunud. Oluline on protsessi korrastada, kuna eeldused ehk info on olemas ja tehnoloogia samuti, aga eeldab nutikust õiged asjad üles leida.

Sellest johtuvalt on tegu uue prioriteetvaldkonnaga, mis tugineb AVP raamistiku laiendamisele võtmevaldkondadelt AVP põhiväärtustele, keskendudes kaasamise ja osaluse suurendamisele poliitikakujundamise protsessis, ning selleks vajalike tingimuste loomisele. Selle prioriteedi eesmärgiks on parandada osalemiseks vajaliku info kättesaadavust, parandada osalemisvõimalusi ja suurendada osapoolte suutlikkust koostööd teha.

Lubaduse eesmärgiks on parandada valitsuse plaanide kohta info kättesaadavust, mis võimaldaks paremat osalemist, ühendades e-kanaleid vastavalt eelnevalt kindlaks tehtud probleemidele ja lähtudes kasutajamugavusest, infovahetuse korraldamiseks ühtsematel alustel. Inimestel peab olema võimalik jälgida oma osalusvõimalusi erinevates menetlustes ning seeläbi osaleda senisest rohkemates menetlusetappides.

Lubadus 1: Parandada osalemiseks tarviliku info kättesaadavust

Poliitikakujundamise protsessis osalemiseks paremate eelduste loomiseks tõstetakse nii teadlikkust poliitikakujundamise protsessi toimimisest ja osalusvõimalustest kui ka arendatakse edasi osalemist hõlbustavaid vahendeid. Poliitikakujundamise protsessi avatumaks ja kaasavamaks muutmise lubaduse täitmiseks kavandatud neli tegevust on teineteisega tihedalt seotud. Poliitikakujundamise protsessi kirjeldus ja lahtiseletuse loomine võimaldab parandada osalemiseks tarviliku info kättesaadavust kui ka poliitikakujundamisprotsessis osalemise eeldusi. Protsessi kirjeldus lisatakse e-kanalitesse ja valitsusveebi ühtsesse kaasamiskeskonda. E-kanalid saavad olema lingitud nii valitsusveebi kaasamisrubriigiga kui ka koosloomekeskkonnaga, et pakkuda mugavamalt osalemisvõimalust.

Lubaduse täitmiseks otsustati neile lahendusi pakkuda läbi järgmiste tegevuste:

<i>1. Parandada osalemiseks tarviliku info kättesaadavust</i>	1.1. Anda poliitikakujundamise protsessist ja osalemisvõimalustest hea ülevaade	Elluviidud
	1.2. Luua kasutajale mugavad e-osalemise kanalid	Elluviimisel vastavalt ajakavale
	1.3. Teha uues valitsusveebis kaasamise rubriik ülevaatlikuks	Elluviimisel uuendatud ajakava järgi
	1.4. Luua Eesti.ee-s ühtne vorm märgukirjale, selgitustaotlusele ja teabenõudele	Elluviimisel vastavalt ajakavale

Tegemist on uue lubadusega ja see on suunatud AVP põhiväärtuste – läbipaistvuse, vastutavuse ja kaasava otsustamise edendamisele.

<i>Tegevus 1.1.</i> <i>Poliitikakujundamise ja õigusloome protsessist parema ülevaate andmine, selle selgitamine ja visualiseerimine ja osalemisvõimaluste kirjeldamine</i>	
Staatus	Elluviidud
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on teha lihtsas keeles ja ülevaatlikult kättesaadavaks info selle kohta, kuidas poliitikaid kujundatakse ja seaduseelnõusid ette valmistatakse ning millised on valitsusväliste osapoolte võimalused nendes protsessides osaleda
Vastutaja ja partnerid	Riigikantselei Koostööpartnerid: Justiitsministeerium, AVP ümarlaud
Oodatav tulemus	Poliitikakujundamise ja õigusloome protsessist on parem ülevaade
Sisu ja ajakava <i>Teostatud tööd</i>	Poliitikakujundamise ja õigusloome protsesside visualiseerimine ja selgitamine interaktiivse ülevaadena <ul style="list-style-type: none"> - Poliitikakujundamise ja õigusloome protsessi visualiseering on ette valmistatud ja partneritele tutvustatud - Interaktiivne lahendus on partneritega läbi räägitud (sh AVP ümarlauaga), täiendatud vastavalt saadud tagasisidele ning avaldatud Riigikantselei kodulehel. Edasised tööd (september 2015): <ul style="list-style-type: none"> - Interaktiivne poliitikakujundamisprotsessi ja õigusloome protsessi visualiseering lisatakse loodavasse valitsuse veebi kaasamise alajaotusesse.
Tähtaeg	August 2015
Tulemused ja mõju	Suureneb valitsusväliste partnerite ja kodanike teadlikkus poliitikakujundamise protsesside toimimisloogikast ja neis osalemise võimalustest. Suureneb osalusvõimaluste kasutamise aktiivsus ja huvitatud osapoolte osalemine poliitikate kujundamisel.
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	Poliitikakujundamise ja õigusloome protsessiskeemi visuaalset esitust saab tulevikus täiendada eraldi vaadetega, kuidas näeb protsess välja kaasamise-osalemise perspektiivist või mõjude hindamise perspektiivist.
Riskid	Suutlikkus luua realselt toimiv mugav interaktiivsus
Väljakutsed	Linkimine teiste keskkondadega, kust kaudu saaks kasutaja otse leida talle olulist infot või osaleda poliitikakujundamisel
Õppetunnid	õppetunde analüüsime ja arutame tervikuna lõppraporti koostamisel

<i>Tegevus 1.2. E-osalemise kanalite edasiarendamine kasutajale mugavamaks, võimaluse korral omavaheline integreerimine, potentsiaalsete kasutajate teavitamine e-osalemise kanalite võimalustest</i>	
Staatus	Elluviimisel vastavalt ajakavale.
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on lahendada olukord, kus e-osaluse keskkond osale.ee ei täida eesmärki toimida peamise e-osaluskeskkonnana (vähe avalikke konsultatsioone, vähe liiklust ja tehniliselt aegunud), samas kui eelnõude infosüsteem, mis on keskne eelnõusid eri etappides (sh avalik konsulteerimine) sisaldav keskkond, on kasutajatele ebamugav kasutada.
Vastutaja ja partnerid	Riigikantselei Koostööpartnerid: Majandus- ja Kommunikatsiooni- ministeerium, Keskkonnaministeerium, Poliitikauuringute Keskuse Praxis, ettevõtte Pulse.
Oodatav tulemus	EISi kasutajasõbralikkus paraneb.
Sisu ja ajakava	Uuendused olemasolevates infosüsteemides ja /või uue keskkonna loomine. <ul style="list-style-type: none"> - Projekti raames tellitakse uuendusi ja täiendusi, mis lihtsustavad EISi kasutamist ja selles orienteerumist. - Samuti vaadatakse täiendavalt üle EISi otsingu ja teavituse funktsionaalsus ning parandatakse abiinfo rubriiki. <p>Tehtud tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valminud on e-osaluskeskkondade kasutajakogemuse analüüs ja visioon e-osaluskeskkondade arenguks - AVP koordineerival kogul otsustati parandada EIS-i otsingu- ja teavitusvõimalusi ning väljanägemist ja selgitavaid tekste. Tellitavate tööde loetelu on valmis. <p>Edasised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arendustegevused. Eeldatavalt saab arendajalt tööd tellida 2015 sügisel, tööde valmimise aeg eeldatavalt 2015 lõpus.
Tähtaeg	Juuni 2016
Tulemused ja mõju	Kasvab osalusvõimaluste kasutus
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	Praxise ja Pulse valminud uuring on olnud suuresti heaks sisendiks täna olemasoleva infosüsteemi parandamiseks olemasolevate võimaluste raames ning on kindlasti väärtuslik sisend ka tulevikus kui tuleb hakata arendama uut infosüsteemi.
Riskid	Tellitavad tööd ei valmi vastavalt ajakavale.
Väljakutsed	Arendada osaluskeskkonda(i) nii, et väheneks/kaoks sarnaste funktsioonide dubleerimine erinevates kanalites, so sarnase sisuga funktsioone täitvate kanalite integreerimine võimalikult terviklikuks süsteemiks, mis oleks üheselt arusaadav, kasutusmugav ja annaks ka poliitikakujundajatele terviklikuma ülevaate erinevate osapoolte panusest poliitikate kujundamisel
Õppetunnid	Olemasoleva süsteemi arendamise suutlikkust omavate ekspertide/partnerite vahesus.

<i>Tegevus 1.3. Uues valitsusveebis kaasamise rubriigi täiendamine, ministriumide kaasamisalase info ja selle esitlemisviisi standardiseerimine</i>	
Staatus	Elluviimisel uuendatud ajakava järgi
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on parandada valitsuse plaanide kohta info kättesaadavust, mis võimaldaks paremat osalemist, ühendades e-kanaleid vastavalt eelnevalt kindlaks tehtud probleemidele ja lähtudes kasutajamugavusest. Inimestel peab olema võimalik jälgida oma osalusvõimalusi erinevates menetlustes ning seeläbi osaleda senisest rohkemates menetlusetappides.
Vastutaja ja partnerid	Riigikantselei Koostööpartnerid: kõik ministriumid, huvitatud partnerid
Oodatav tulemus	Vabariigi valitsuse koduleht (valitsus.ee) peaks saama kohaks, mis annab ülevaate kaasamise protsessist ja aitab lahendada eelpool mainitud probleemid. Sinna koondub ministriumide kaasamise teemaline info ning sealt avaneb ligipääs ka välistesse e-demokraatia keskkondadesse – valitsus.ee lehele ning ministriumide veebidesse tuleb uus alajaotus – kaasamine. Valitsusportaali üks alustalasid on standardiseeritud infoarhitektuur ja kasutajamugavus ning kaasamise alajaotuse loomisega muudame osalemise info ühetaoliselt kättesaadavaks.
Sisu ja ajakava	Valitsusveebi kaasamisrubriigi infoarhitektuuri ja kujunduse väljatöötamine. Tehtud tööd: - Valitsusportaali kaasamise alajaotuse infoarhitektuur ja kujundus on väljatöötatud ja kokkulepitud Edasised tööd: - Valitsusportaali kaasamise alajaotuse tehniline teostus - Valitsusportaali kaasamise alajaotuse kommunikatsioon ministriumites ja riigikantseleis
Tähtaeg	Oktoober 2015
Tulemused ja mõju	Valitsusveebis pakutav kaasamise tervikpilt suurendab poliitikakujundamise protsessi arusaadavust ja teisalt pakub otselinki ministriumide kaasamisveebidesse, kus huvitatud osapooled saavad poliitikakujundamisse panustada.
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	
Riskid	Ministriumide lähenemine erinev. Tekitab liialt astmeid juurde – pole mugav ega arusaadav. Valitsusveebi kaasamisrubriik peab olema selgesti lingitud ministriumide kaasamisrubriikidega, tagamaks selguse, et tegu pole dubleeriva vaid sama funktsioon võimalusega liikuda valitsusveebis kõigi ministriumide info koondilt edasi

	detailema infoni konkreetse ministeeriumi kaasamisrubriiki, kus on detailsem info vastava valdkonna ja kaasamistegevuste kohta ministeeriumi vastutusvaldkondade järgi.
Väljakutsed	Ühetaolise lähenemise tagamine kaasamise alajaotuse sisustamisele ja osalemise kommunikeerimisele ministeeriumides
Õppetunnid	õppetunde analüüsimise ja arutame tervikuna lõppraporti koostamisel

<i>Tegevus 1.4.</i> Ühtse vormi väljatöötamine märgukirjade, selgitustaotluste ja teabenõuete esitamiseks avaliku võimu asutustele eesti.ee portaali kaudu	
Tegevus 1.4.	Ühtse vormi väljatöötamine märgukirjade, selgitustaotluste ja teabenõuete esitamiseks avaliku võimu asutustele eesti.ee portaali kaudu
Staatus	Elluviimisel vastavalt ajakavale
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on lahendada olukord, kus teabevärvas eesti.ee on erinevatel riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustel avaldatud märgukirjade, selgitustaotluste ja teabenõuete esitamiseks erineva andmekoosseisu ja kujundusega vormid. Samas reguleerib nende dokumentide esitamist avaliku teabe seadus, märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seadus. Eesmärgiks on vormide andmekoosseis ühtlustada.
Vastutaja	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Koostööpartnerid: Andmekaitseinspeksioon, Siseministeerium, Riigi Infosüsteemi Amet, Kaitseressursside Amet, Eesti Linnade Liit, avaliku sektori asutused
Tähtaeg	Jaanuar 2016
Oodatav tulemus	Ühtlustatud vorm märgukirja, selgitustaotluse ja teabenõude esitamiseks teabevärava eesti.ee keskkonnas
Sisu ja ajakava	I etapp (november-detsember 2014) Tulemid: Valmis prototüüp märgukirjale, selgitustaotlusele ja teabenõudele. Toimus testimine, mille kokkuvõttes saab tuua välja: <ul style="list-style-type: none"> - Kasutajad ei tea, millist teenust kasutada, sest ei teata, mis vahe on teabenõudel, märgukirjal ja selgitustaotlusel. - Soovitakse pöörduda otse asutuse poole läbi nende kodulehe või teisiti. - Üldiselt on lihtsad teenused, selgitustekstidest oodatakse täpsemaid selgitusi. II etapp (jaanuar-märts 2015) E-vormide ühtlustamise projekt, kus vaatluse all oli eesti.ee teenuse „Ametlikud vormid“ e-vormid ning samuti ühtne teabenõude, märgukirja ja selgitustaotluse prototüüp. Oodatavad tulemid:

	<ul style="list-style-type: none"> - olemasolevate e-vormide kirjeldus ja analüüs; - e-vormide ühtlustatud mudel koos reeglite ja ettepanekutega; - ühtlustatud mudel andmeväljade vastavuse kirjeldusest riigi infosüsteemis olevate andmetega (sh DVK); - hinnang e-vormide ühtlustatud parameetrite vastavusele e-vormide keskkonnas olevate võimalustega; - analüüs ja ettepanekud e-vormide kasutajatele ja haldajatele <p>III Etapp aprill 2015 - 2015 lõpp Vormide ühtlustamine teabeväras eesti.ee. Tulemid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ühtlustatud mudelile tagasiside asutustelt ja tegevuskava koostamiseks partnerite leidmine. - Ühtlustatud e-vormide rakendamise tegevuskava koostamine. Vastutuse paikapanemine. (Eeldus: rahastuse olemasolu) - Märjukirja, selgitustaotluse, teabenõude vorm live'is (Eeldus: e-vormide uue keskkonna viimine live'i - vastutav RIA) - Senise 14 erineva e-vormi asemel 1 vorm (avaliku sektori asutused)
Tulemused ja mõju	<p>Ühtlustatud e-vormide rakendamine koostöös osapooltega ja vastavalt kokkulepitud tegevuskavale (sh ühtlustatud vormide loomine uude e-keskkonda, juhendite testimine, ajakohastamine, ühtlustatud e-vorme kasutavate asutuste arvu suurendamine).</p> <p>E-vorme kasutavate asutuste arvu suurendamine (täna 144 erinevat avaliku sektori asutust).</p>
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	E-vormide tänase arvu (143 erineva nimetusega) vähendamine ca 40-50-ni teabeväras eesti.ee
Riskid	Rahulolematus asutuste poolt ühtsete märjukirjade, selgitustaotluste ja teabenõuete esitamise vormide kasutuselevõtuga. Kardetakse kaotada oma asutuse identiteet.
Väljakutsed	Asutuste kaasamine. Teabeväras eesti.ee keskkonna arendamine.
Õppetunnid	Testimise tulemused kinnitasid, et mõistlik on luua üks vorm, ühtne vorm peaks olema kuvatud asutuste veebidesse.

Lubadus 2: Parandada poliitikakujundamise protsessis osalemise võimalusi

Kaasamisalased uuringud on näidanud, et ministeeriumid kaasavad huvirühmi ja avalikkust poliitikakujundamise liiga hilistes etappides, kus tihti esitletakse juba valmis eelnõu, mille puhul põhimõtete arutelu ei ole enam võimalik. Selleks, et tuua osalemisvõimalus poliitikakujundamise tsüklis varasemaks, tuleb hästi ja ülevaatlikult kättesaadavaks teha osalemise eelduseks olev info selle kohta, kus ja millal mõnd olulise otsuse eelnõud ette valmistama hakatakse; luua võimalused selliste plaanide aruteluks; ja jätkuvalt arendada ministeeriumide praktikat huvipooli informeerida konkreetsetest algatustest võimalikult varakult.

Mitmed võimalused on juba loodud, kuid nende praktika varieerub ja vajab tugevdamist, et otsustamine oleks läbipaistvam, poliitikate kujundamine ettenähtavam ja kaasavam juba varasemas etapis, kus erinevad osapooled saaksid osaleda juba aruteludes, kus küsimuse all on alles see, kas midagi muutmist vajab ja millised võiksid olla potentsiaalsed lahenduste (mitte juba valmis eelnõude kooskõlastamine huvigruppidega), samuti tuleks tõsta avaliku konsulteerimise tulemuste sisulist tagasisidestamist valitsusväliste partnerite ettepanekute suhtes (so miks kujunesid poliitikavalikud just selliseks nagu nad kujunesid ja mil määral osapoolte sisulise panusega arvestati).

2. Parandada poliitika-kujundamise protsessis osalemise võimalusi

2.1. Poliitikakujundamise varases etapis info kättesaadavaks tegemine nii menetluse kui ka osalusvõimaluste kohta	Elluviimisel vastavalt ajakavale
2.2. Selliste algatuste edendamine, mis võimaldaksid arutelu põhimõtteliste valikute üle poliitikakujundamise varases faasis	Elluviimisel vastavalt ajakavale
2.3. Soovitus langetada olulised eelarve- ja maksupoliitilised otsused kevadel koos eelarvestrateegiaga	Elluviidud
2.4. Poliitikakujundamise tulemustest parema tagasiside andmiseks erinevate võimaluste ja meetodite tutvustamine valitsusasutustele, nende kasutuselevõtt	Elluviimisel vastavalt ajakavale
2.5. Struktuurifondidest rahastatavatele kaasamisprojektidele sisu andmine ja elluviimine koostöös vabaihendustega	Elluviimisel vastavalt ajakavale
2.6. Valitsusvälise internetipõhise arutelukeskkonna loomine, et võimaldada kodanikel algatada,	Elluviimisel uuendatud ajakava järgi

kavandada, koostada ja seejärel digitaalselt allkirjastatuna esitada riigi- ja kohaliku võimu asutustele kollektiivseid märgukirju

Tegemist on osalise jätkuva ja osaliselt uue lubadusega. Lubadus on suunatud AVP põhiväärtuste – kaasava otsustamise, vastutavuse ja läbipaistvuse edendamisele.

<i>Tegevus 2.1. Poliitikakujundamise varases etapis info kättesaadavaks tegemine nii menetluse kui ka osalusvõimaluste kohta</i>	
Staatus	Elluviimisel vastavalt ajakavale
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on parandada huvirühmade ja avalikkuse võimalusi poliitikakujundamise varases etapis kaasa rääkida. Selleks on vaja kättesaadavaks teha info selle kohta, kui riigiasutus hakkab kaaluma võimaliku poliitikamuudatuse ettevalmistamist.
Vastutaja	Riigikantselei Koostööpartnerid: ministeeriumid, vabühendused.
Tähtaeg	Detsember 2015
Oodatav tulemus	Info kättesaadavus poliitikakujundamise varases etapis nii menetluse kui ka osalusvõimaluste kohta paraneb.
Sisu ja ajakava	EISI luuakse võimalus iga eelnõu menetlemise alguses, kestel või järel lisada teavitusi. EISI luuakse teavituse funktsioon, mille kaudu saab poliitikakujundamise varases etapis teha avalikkusele kättesaadavaks teave eelnõu või muu küsimuse väljatöötamise alustamise, selle menetluse ja selle väljatöötamises osalemise võimaluste kohta. Tehtud tööd: <ul style="list-style-type: none"> - Arutelud osapooltega sisulise lahenduse üle on peetud. - Väljapakutud lahendus on kiidetud heaks AVP koordineerivas kogus ning õigusloomejuhtide ümarlauas. Edaspidised tegevused: <ul style="list-style-type: none"> - Rahastusvõimaluste leidmine ja arendajalt tööde tellimine. Eeldatavalt saab arendajalt tööd tellida käesoleva aasta sügisel, tööde valmimise aeg selgub hanke tulemusena.
Tulemused ja mõju	Paranevad huvirühmade ja avalikkuse võimalused poliitikakujundamise varases etapis kaasa rääkida.
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	Poliitikakujundamise, õigusloomeprotsessi ja osalusvõimaluste paranemine AVP 1.lubaduse tegevuste tulemusena, kus on kombineeritult edendatud nii poliitikakujundamise protsessi toimimist kui ka praktilisi töövahendeid erinevate osapoolte osalemise ja kaasatuse tugevdamiseks poliitikakujundamisel.
Riskid	Tellitavad tööd ei valmi vastavalt ajakavale.
Väljakutsed	Praktika juurutamine, et pakutavad võimalused kujuneksid ministeeriumide ja erinevate osapoolte jaoks heaks töövahendiks ja poliitikakujundamise protsessi igapäevaseks osaks.
Õppetunnid	õppetunde analüüsime ja arutame tervikuna lõppraporti koostamisel

<i>Tegevus 2.2. Selliste algatuste edendamise, mis võimaldaksid arutelu põhimõteteliste valikute üle poliitikakujundamise varases faasis</i>	
Staatus	Elluviimisel vastavalt ajakavale
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on luua paremad võimalused eeskätt valitsusväliste osapooltele poliitikavalikute arutellu sekkumiseks.
Vastutaja	Riigikantselei Koostööpartnerid: kõik ministeeriumid, huvirühmade esindajad
Tähtaeg	Juuni 2016
Oodatav tulemus	Tugevdada poliitikakujundamise varases faasis osapoolte põhimõteteliste valikute arutellu kaasamise praktikat.
Sisu ja ajakava	<p>Poliitikakujundamise varases faasis arutelu põhimõteteliste valikute üle paremate võimaluste loomiseks laiendada poliitikavaldkondades roheliste ja valgete raamatute ning kontseptsioonide kasutamise praktikat.</p> <p>Tehtud tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm suunab poliitikakujundamise varases faasis kasutama enam nii rohelisi, valgeid raamatuid kui ka kontseptsioone. VV tegevusprogramm näeb ette 20 kontseptsiooni, 3 rohelise raamatu ja 2 valge raamatu väljatöötamist. <p>Edasised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Roheliste raamatute, valgete raamatute ja kontseptsioonide praktika analüüsimine - Teadmiste-oskuste arendamine nende kasutamise praktika tugevdamiseks (sh integreerides koolitusprogrammidesse).
Tulemused ja mõju	Tegevuste tulemusena uuendatakse soovituslikku juhendit, mis on ministeeriumidele abiks ja toeks nende poliitikakujundamise alastes tegevustes.
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	Täiendavalt toetatakse SF meetmest „Poliitikakujundamise kvaliteedi arendamine“ analüüside teostamist ja mõjude analüüsi alaste koolituste korraldamist.
Riskid	<ul style="list-style-type: none"> - Tänane piiratud praktika ei võimalda teha esinduslikke järeldusi süsteemi muutmiseks. - Väljakujunenud tööharjumuste muutmine on pikaajaline protsess ning järjepidevuse ja positiivsete näidete puudumine ei motiveeri ametnikke panustama varajasse poliitikakujundamise faasisse.
Väljakutsed	Tõestada ametnikele, et varajases faasis põhimõteteliste valikute analüüsi ja kaasavasse arutellu tasub panustada.
Õppetunnid	õppetunde analüüsimine ja arutamine tervikuna lõppraporti koostamisel

<i>Tegevus 2.3. Soovitus langetada olulised eelarve- ja maksupoliitilised otsused kevadel koos eelarvestrateegiaga</i>	
Staatus	Elluviidud
Eesmärk	Parandada riigirahanduse läbipaistvust, riigieelarve pikemat planeerimist ja maksupoliitika etteennustatavust.
Vastutaja	Rahandusministeerium Koostööpartnerid: Maksu-ja Tolliamet, ministeeriumid
Tähtaeg	Juuli 2015
Oodatav tulemus	Maksumuudatuste ettepanekud tehakse Vabariigi Valitsuse poolt paralleelselt riigi eelarvestrateegia ettevalmistamisega iga aasta aprillis (Riigikogu korraliste valimiste aastal mais) ning Riigikogu menetleb need võimalusel enne suvepuhkusele minekut.
Sisu ja ajakava	19.02.2015 võeti vastu maksukorralduse seaduse täiendamise seadus, mille kohaselt peab maksuseaduse, samuti selle muudatuse vastuvõtmise ja jõustumise vahele üldjuhul jääma vähemalt kuus kuud.
Tulemused ja mõju	Pikem aeg maksupoliitiliste muudatuste rakendamiseks võimaldab sisukamat arutelu muudatuste eelnõu üle ja kohanemist muudatustega.
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	Suureneb eelarve koostamise kvaliteet, sh majandusprognooosi täpsus ning võimaldab ministeeriumidel täpsemalt planeerida vastava eelarveaasta tegevusi ja ressursse.
Riskid	Ootamatud või erakorralised muudatused maksuseadustes, mis võivad tuleneda eriolukorrast või välistegurist.
Väljakutsed	Huvipoolte kaasamine ja nende arvamusega arvestamine ning kompromisside saavutamine lähtudes samal ajal riigi finantspoliitilistest õigusaktidest ja põhimõtetest.
Õppetunnid	

<i>Tegevus 2.4. Poliitikakujundamise tulemustest parema tagasiside andmiseks erinevate võimaluste ja meetodite tutvustamine valitsusasutustele, nende kasutuselevõtt</i>	
Staatus	Elluviimisel vastavalt ajakavale
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on aidata kaasa praktika levikule, et poliitikakujundamises osalenud osapooltele tutvustatakse nende arvamuste või seisukohtadega arvestamist või mitteamvestamist ning vastava otsuse tagamaid õigeaegselt ja piisava põhjalikkuse ja selgusega.
Vastutaja	Riigikantselei Koostööpartnerid: kõik ministeeriumid
Tähtaeg	Juuni 2016
Oodatav tulemus	Poliitikakujundamise tulemustest parema tagasiside andmiseks kaasamistulemuste kokkuvõtte avaldamine
Sisu ja ajakava	EIS arenduse raames luuakse EISi võimalus lisada eelnõu toimikusse avaliku konsultatsiooni kokkuvõtted ja teha teisi vajalikke teavitusi.

	<p>Tehtud tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arutelud osapooltega sisulise lahenduse üle on peetud. <p>Edaspidised tegevused:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rahastusvõimaluste leidmine ja arendajalt tööde tellimine.
Tulemused ja mõju	Kaasamise tulemuste tagasisidestamise praktikate paranemine. Tagasisidestamise praktika tugevam levik poliitikate kujundamisel.
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	<p>Teemat arutatakse uuesti kokku kutsutavas kaasamise koordinaatorite võrgustikus tagamaks ministeeriumide ühtlaselt hea praktika.</p> <p>Poliitikakujundamisega tegelevatele ametnike kaasamisalaste oskuste arendamiseks viiakse läbi koolitused, sh eesmärgiga parandada poliitikakujundamise protsessis tagasiside andmise kvaliteeti (koolitused viiakse läbi vahemikus 2016-2017). Koolitustel keskendutakse mõjude hindamise, analüüsisuutlikkuse ja kaasamisalaste oskuste arendamisele (sh tagasisidestamisoskused), et tugevdada nende praktikat hea riigivalitsemise toetamiseks.</p>
Riskid	Järjepidevuse puudumine koolitustegevuses ja kaasamistegevuste seires, mistõttu puuduliku tugitegevuste ja tagasisidestamise tõttu jäävad uued tööharjumused juurdumata.
Väljakutsed	Tagasisidestamise praktikate juurdumine ja muutumine poliitikakujundamise protsessi tavapäraseks osaks vajab aega.
Õppetunnid	õppetunde analüüsimise ja arutame tervikuna lõppraporti koostamisel

<i>Tegevus 2.5.</i>	
Struktuurifondidest rahastatavatele kaasamisprojektidele sisu andmine ja elluviimine koostöös vabäühendustega	
Staatus	Elluviimisel vastavalt ajakavale.
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on parandada poliitikakujundamise kvaliteeti seeläbi, et kaasamine on muutunud süsteemseks, kuna selleks on loodud vajalikud tingimused, vabäühendustel on paranenud võimekus selles protsessis kaasa lüüa. Selleks võetakse ette kaasamisprojekte, mis selle eesmärgi saavutamisele kaasa aitavad.
Vastutaja	Riigikantselei Koostööpartnerid: riigiasutused, vabäühendused
Tähtaeg	Juuni 2016
Oodatav tulemus	Kaasamise muutumine süsteemseks poliitikakujundamise osaks suurendab poliitikakujundamise kvaliteeti.
Sisu ja ajakava	<p>Kaasamise süsteemsuse toetamine pakkudes lisarahastusvõimalusi kaasamispraktikate tugevdamiseks. Toetatakse kolme tüüpi tegevussuundi: a) uute kaasamisalaste lahenduste katsetamine; b) riigi kaasamispoliitika arendamine; c) vabäühenduste poliitikakujundamises osalemise võimekuse arendamine.</p> <p>Tehtud:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Kaasamisprojektide elluviimiseks lisarahastusvõimaluste tingimuste määratlemine konsulteerides ettevalmistamisel nii valitsus- kui valitsusväliste partneritega, mille tulemusena otsustati toetada 3tüüpi tegevussuundi: a) uute kaasamisalaste lahenduste katsetamine; b) riigi kaasamispoliitika arendamine; c) vabauhenduste poliitikakujundamises osalemise võimekuse arendamine. - Nõuandvas rollis projektide valikukomisjoni moodustamine nii riigiasutuste kui valitsusväliste partnerorganisatsioonide esindajatest. - Kaasamisprojektide ideede kogumine ja prioritseerimine. Esimeste projektiideede täpsustamiseks toimus 12.12.2014 kohtumine partneritega, mille käigus vaadati läbi seni esitatud projektiideed, täpsustati neid ja arutati täiendavaid ideid ning prioritseeriti laual olevad ettepanekud. - 2015. a alguses alustatud 1. projektiga. <p>Edasised tegevused:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Täiendavate projektide rahastamine
Tulemused ja mõju	Kasvab kaasamispraktika süsteemsus, osapoolte suutlikkus sisuliselt poliitikakujundamise protsessi panustada
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	
Riskid	Head projektiideed saavad rakendamisküpsiks liiga hilja, mistõttu pole võimalik neid antud meetmest enam rahaliselt toetada
Väljakutsed	Ministeeriumide motivatsioon kaasamispraktika süsteemseks muuta
Õppetunnid	

<i>Tegevus 2.6.</i>	
<i>Valitsusvälise internetipõhise arutelukeskkonna loomine, et võimaldada kodanikel alगतada, kavandada, koostada ja seejärel digitaalselt allkirjastatuna esitada riigi- ja kohaliku võimu asutustele kollektiivseid märgukirju</i>	
Staatus	Elluviimisel uuendatud ajakava järgi
Eesmärk	Pakkuda kodanikele tegelik ja sisuline võimalus realiseerida oma õigusi Riigikogus 12. märtsil 2014 vastu võetud „Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse“ (518 SE) raames, luues kollektiivsete pöördumiste koostamise, nende üle arutlemise ja Riigikogule esitamise veebikeskkonna.
Vastutaja	SA Eesti Koostöö Kogu Koostööpartnerid: Riigikantselei, Riigikogu
Tähtaeg	Detsember 2015
Oodatav tulemus	Toimiv veebikeskkond, kus saab alगतada arutelusid ühiskonnas olulistel teemadel, koosloome põhimõttel koostada avalikke pöördumisi, neile poolt- ja vastuhääli koguda, oma häält teisele isikule delegeerida, alगतatud aruteludest kollektiivseid pöördumisi

	<p>teha ning koos vähemalt 1000 digiallkirjaga pöördumised Riigikogule esitada, jälgida pöördumise menetlemist Riigikogus (protsessi ajatelg, vastused Riigikogust) ning saada Riigikogust pöördumisele vastus.</p>
Sisu ja ajakava	<p>Hetkel käib töö kollektiivsete pöördumiste veebikeskkonna kasutajasõbraliku ülesehitusega ning veebikeskkonna jaoks jätkusuutliku haldus- ja rahastusmudeli väljatöötamisega.</p> <p>Edasine ajakava:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>august 2015</u> – kollektiivsete pöördumiste veebikeskkonna haldus- ja rahastusmudeli väljatöötamine - <u>september 2015</u> – Riigikogu kantseleile ja AVP koordineerivale kogule pöördumiste keskkonna haldus- ja rahastusmudeli tutvustus, Riigikogu kantseleiga ülesannete jaotus - <u>oktoober 2015</u> – kollektiivsete pöördumiste keskkonnale nimekonkursi korraldamine ja teavitusplaani kavandamine - <u>november 2015</u> – kollektiivsete pöördumiste keskkonna testimine - <u>detsember 2015</u> – kollektiivsete pöördumiste veebikeskkonna avamine koos Riigikogu kantseleiga - <u>alates detsember 2015</u> – kollektiivsete pöördumiste keskkonna haldamine, kasutajatoe tagamine, vajadusel modereerimine jms.
Tulemused ja mõju	<p>Kollektiivsete pöördumiste veebikeskkonna loomise tulemusel paraneb oluliselt kodanike demokraatlik õigus algatada õigusakte, esitades parlamendile kollektiivseid pöördumisi.</p> <p>Kollektiivsete pöördumiste veebikeskkonna konkreetsed tulemusel</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tekib platvorm, kus igaüks saab end identifitseerides tõstatada ühiskondliku probleemi või küsimuse, algatada pöördumise Riigikogule; 2) tõstatatud probleemi/algatuse üle saab arutada, ajurünnakut pidada, poolt- ja vastuargumente välja pakkuda, lahendusvalikuid vaagida; 3) arutelude tulemusel saab koostada pöördumise, millele saab koguda digiallkirjade kujul (ID-kaart, mobiil-ID) hääli, ning pöördumine Riigikogule edastada; 4) saab jälgida, mis pöördumisega Riigikogus toimub, mida parlament vastab; 5) saab analüüsida protsessi kordaminekuid ja takistusi, teha lõppjärelduisi, tunnustada osalenuid; 6) saab selge ülevaate senini esitatud kollektiivsetest pöördumistest ning nende edasisest käekäigust (praegu kajastab esitatud pöördumisi Excel-tabel Riigikogu kodulehel).
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	<p>Kui veebikeskkond toimib, saab sellele uusi tasandeid ja funktsioone juurde ehitada. Näiteks saaks sama tehnilist platvormi kasutada ka valitsusele märgukirjade ja selgitustaotluste esitamiseks ning kohalikes omavalitsustes õigusaktide algatamiseks vastavalt</p>

	kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse §-le 32. Mida paremini on loodav veebikeskkond inimeste igapäevaste otsustamistega seotud ja ühendatud, seda suurem kasutajaskond keskkonnale tekib.
Riskid	<ol style="list-style-type: none"> 1) Kollektiivsete pöördumiste platvormi kommuniqueerimisel on vaja selgitada osale.ee ja loodava veebikeskkonna funktsionaalsuse erinevusi. 2) Madal kasutusaktiivsus. Koos veebikeskkonna tekkimisega on vaja laiemalt tutvustada kodanike õigust esitada Riigikogule pöördumisi. Veebikeskkonna valmimine ei taga veel, et seda aktiivselt kasutatakse, vaja on teha teavitustööd ning näiteks ühekahe aktuaalse pöördumise koostamise ja esitamise kaudu uut keskkonda laiemalt tutvustada. 3) Nõrk integratsioon Riigikogu töökorralduse ja teabe avalikustamise funktsionaalsustega.
Väljakutsed	<ul style="list-style-type: none"> - Kollektiivsete pöördumiste platvorm on vaja siduda uuendamisel oleva eelnõude infosüsteemiga (EIS), kuna EISi eeldatavalt lisanduv algatus-etapp võib rahvaalgutuse korral tähendada kollektiivset pöördumist. - Kohaliku tasandi pöördumiste esitamise võimalus veebikeskkonna kaudu. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse järgi on ühel protsendil hääleõiguslikest valla- või linnaelanikest õigus teha kohaliku elu küsimustes valla- või linnavolikogu või -valitsuse õigusaktide vastuvõtmiseks, muutmiseks või kehtetuks tunnistamiseks algatusi, mis võetakse arutusele hiljemalt kolme kuu jooksul. Tahame selle võimalusega praegustes arendustöödes arvestada, aga reaalselt võiks see võimalus hiljem (2016. aastal) tekkida.
Õppetunnid	

Lubadus 3: Tõsta valitsusasutuste ja valitsusväliste partnerite suutlikkust koostööd teha, huvirühmi kaasata ja osaleda

Lubadus lähtub vajadusest toetada valitsusametnikke, kelle jaoks kaasamise läbiviimine pole igapäevane, tööriistadega, mis võimaldaksid iseseisvalt läbi töötada kaasamise protsessi võtmeküsimused.

3. <i>Parandada osalemiseks tarviliku info kättesaadavust</i>	3.1. Kaasamis- ja osalusmeetodite ja parima praktika kättesaadavaks tegemiseks juhtnööride andmine protsessi elluviijatele vastavalt poliitikakujundamise olukordadele (nt interaktiivne veebileht näidete-meetoditega)	Elluviimisel vastavalt ajakavale
	3.2. Sotsiaalpartnerite ja teiste vabakonna ühenduste võimekuse suurendamine selleks, et nad suudaksid avalikku poliitikat paremini analüüsida ja kaasata oma liikmesorganisatsioone avalikku poliitikat puudutavate seisukohtade väljatöötamisse	Elluviimisel vastavalt ajakavale

Tegemist on osaliselt uue ja osaliselt jätkuva lubadusega. Lubadus on suunatud AVP põhiväärtuste – kaasava otsustamise ja vastutavuse edendamisele.

<i>Tegevus 3.1.</i> Kaasamis- ja osalusmeetodite ja parima praktika kättesaadavaks tegemiseks juhtnõõride andmine protsessi elluviijatele vastavalt poliitikakujundamise olukordadele (nt interaktiivne veebileht näidete-meetoditega)	
Staatus	Elluviimisel
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on teha kaasamise osapooltele lihtsasti kättesaadavaks teiste kogemus kaasamise meetodite ja näidete kohta, millest on võimalik õppida ja juhendada uute kaasamisjuhtude ettevalmistamisel. Juhtnõõride vormi kasutatakse selleks, et instrueerida vähekogenud kaasajaid tema olukorrale sarnase kogemuse põhjal õigeid otsuseid langetama (nt vastandlike huvidega rühmade arvamuse väljaselgitamise viisid).
Vastutaja	Riigikantselei Koostööpartnerid: kõik ministeeriumid, vabariigivõimused
Tähtaeg	Juuni 2016
Oodatav tulemus	
Sisu ja ajakava	Algselt kavandatud interaktiivse netilehe loomise ideest loobuti, kuna ühelt poolt on see väga ressursimahukas (sh ülevalhoidmine ja pidev uuendamine) ning teisalt peeti olulisemaks pigem panustada heade praktikate sündimise toetamisse. Alternatiivina kaalutakse viimastel aastatel soiku jäänud parimate kaasamispraktikate kogumist ja tunnustamist, mille kättesaadavaks tegemine on võimalik ka olemasolevatel kaasamise veebilehtedel. Jätkub ideede kogumine võimalikeks alternatiivseteks tegevusteks antud eesmärgi saavutamiseks. Edasised tööd: - Ideede kogumine ja tegevuste täpsustamine - Väljavalitud tegevuste elluviimine
Tulemused ja mõju	
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	
Riskid	
Väljakutsed	
Õppetunnid	õppetunde analüüsimise ja arutame tervikuna lõppraporti koostamisel

<i>Tegevus 3.2.</i> Sotsiaalpartnerite ja teiste vabakonna ühenduste võimekuse suurendamine selleks, et nad suudaksid avalikku poliitikat paremini analüüsida ja kaasata oma liikmesorganisatsioone avalikku poliitikat puudutavate seisukohtade väljatöötamisse	
Staatus	Elluviimisel vastavalt ajakavale
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on tugevad esindusorganisatsioonid, kes on valmis poliitikakujundamises võimekad osalejad.
Vastutaja	Riigikantselei Koostööpartnerid: Siseministeerium, Eesti

	Mittetulundusühenduste ja Sihtasutuste Liit.
Tähtaeg	Juuni 2016
Oodatav tulemus	Sotsiaalpartnerite ja teiste vabakonna ühenduste võimekuse kasv poliitikakujundamisel osalemiseks
Sisu ja ajakava	<p>Ministeeriumide ja kodanikuühenduste partnerlussuhetes strateegilise partnerluse vormide ühtlustamine ning poliitikakujundamise protsessis vabaühenduste osalemise võimekuse suurendamine.</p> <p>Ajakava:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strateegilise partnerluse mõiste sisustamine, ühtlustamine ja juurutamine. Kontseptsiooni eestvedaja Siseministeerium juhendab edaspidi ka teisi ministeeriume sellisele instrumendile sisu andmisel. - Vabaühenduste poliitikakujundamises osalemise suutlikkuse tegevussuuna käivitamine (aprill 2015). - Vabaühenduste poliitikakujundamises osalemise suutlikkuse tegevussuuna projektide elluviimine (juuni 2016) - Vabaühenduste juhtide arenguprogrammi läbiviimine (nov 2015)
Tulemused ja mõju	Läbimõeldum partnerlus riigiasutuste ja vabaühenduste vahel, mõjusamad koostöövormid ning paranenud vabaühenduste suutlikkus panustada poliitikate kujundamisse.
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	
Riskid	
Väljakutsed	
Õppetunnid	

II PRIORITEETVALDKOND:

Läbipaistev riigieelarve ja finantsjuhtimine

Lubadus 4: Suurendada avaliku raha kasutamise läbipaistvust ja arusaadavust

Riigieelarve ja finantsjuhtimise läbipaistvuse suurendamiseks on vaja teha valitsuse finantsandmed avalikuks koondatud kujul ja nende esitusviis selliseks, et see toetaks andmete sisulist mõistmist. Riik kogub avaliku sektori üksustelt raamatupidamise andmeid. 2004.aastast on andmebaasis ca 40 mln kirjet. Praegusel juhul on avalikkusel ülevaade keskvalitsuse alla kuuluvate üksuste raamatupidamise andmetest üksnes üksustepõhiste aruannete kaudu, mis ei võimalda detailsele infole ligipääsu ega hõlbusta nende sisulist mõistmist (sh analüüside tegemist). Kohalike omavalitsuste andmed on 20 mln kirje mahus Riigiraha rakenduses avalikustatud 2014.aastal, kuid kohalike omavalitsuste riigile esitatavatest ning avalikult välja pandud raamatupidamise andmetest ei nähtu, millise avalikku sektorisse mittekuuluva äriühingu, MTÜ või SA-ga on nad tehingu teinud. Seetõttu on läbipaistvuse seisukohalt oluline info praegu avalikustamata. Lisaks puudub ülevaade riigieelarvest toetust saavate vabaühenduste kohta ning seostatud info kohalike omavalitsuste tehtud tehingute ning neist kasusaavate isikute kohta.

Lubaduse eesmärgiks on muuta avaliku raha kasutamine läbipaistvamaks ja võimaldada raamatupidamise andmete avaandmetena kasutamist nii avalikkusel kui avalikul sektoril. Kogu valitsussektori finantsandmed avalikustatakse riigiraha rakenduses kohalike omavalitsuste andmetega sarnaselt. Samuti on eesmärgiks ennetada korruptsiooni, suurendades avalikku kontrolli omavalitsuste ja keskvalitsuse tehingupartnerite ja tehingutega seotud isikute avaldamise kaudu, samuti riigieelarvest toetust saavad vabaühendused ja neile eraldatud rahalistest mahtudest.

4. Suurendada avaliku raha kasutamise läbipaistvust ja arusaadavust

4.1. Riigiraha rakenduse edasiarendamine: keskvalitsuse, avalik-õiguslike isikute ja võimalikult suure osa valitsussektorisse kuuluvate muude üksuste raamatupidamise andmete lisamine kontoplaaniga nõutud detailsuses

4.2. Kohalike omavalitsuste erasektorisse ja kolmandasse sektorisse kuuluvate tehingupartnerite avalikustamine ning selle info liidestamine äriregistriga tehinguga seotud isikute väljatoomiseks

Elluviimisel vastavalt ajakavale

Elluviimisel vastavalt ajakavale

4.3. Riigiraha rakendusse riigieelarvest toetust saanud vabaihenduste lisamine.	Elluviimisel uuendatud ajakava järgi
4.4. Juhtnõõride andmine kohalikule omavalitsusele kohalikust eelarvest kodanikule arusaadava lühiülevaate koostamiseks riigi eelarvestrateegia ja riigieelarvega sarnasel kujul	Elluviidud

Tegemist on uue lubadusega, mis on suunatud AVP põhiväärtuste – läbipaistvuse ja vastutavuse edendamisele.

<i>Tegevus 4.1. Riigiraha rakenduse edasiarendamine: keskvalitsuse, avalik-õiguslike isikute ja võimalikult suure osa valitsussektorisse kuuluvate muude üksuste raamatupidamise andmete lisamine kontoplaaniga nõutud detailsuses</i>	
Staatus	Elluviimisel vastavalt ajakavale
Eesmärk	Muuta valitsussektorisse kuuluvate üksuste raha kasutamine läbipaistvamaks ja võimaldada raamatupidamise andmete avaandmetena kasutamist nii avalikkusel kui ka avalikul sektoril.
Vastutaja	Rahandusministeerium Koostööpartnerid: Praxis, kodanikeühendused
Tähtaeg	Detsember 2015
Oodatav tulemus	Valitsussektorisse kuuluvate üksuste raamatupidamise andmed kontoplaaniga nõutud detailsuses on rakenduses Riigiraha avalikustatud.
Sisu ja ajakava	Riigihanke lähteülesanne koostatud, riigihange läbi viidud (leping sõlmimisel).
Tulemused ja mõju	Sotsiaalmajanduslik kasu: efektiivsuse kasv valitsussektoris; korrupsiooni vähenemine; läbipaistvuse suurenemine; avaliku teadlikkuse ja usalduse suurenemine.
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	-
Riskid	Arendustööd võtavad oodatust kauem aega, aga projektile on raha ette nähtud selleks aastaks. Tegemist on keeruliste andmetega, mille kasutamine ei pruugi olla igäühele jõukohane, mistõttu võidakse teha andmete kasutamisel valesid järeldusi.
Väljakutsed	Teha riigiraha rakenduse kasutamine lihtsamaks.
Õppetunnid	Väga vähe soovitakse anda tagasisidet rakenduse kasutamise kohta või teha ettepanekuid, mida ja kuidas võiks paremini teha.

<i>Tegevus 4.2. Kohalike omavalitsuste erasektoris ja kolmandasse sektoris kuuluvate tehingupartnerite avalikustamine ning selle info liidestamine äriregistriga tehinguga seotud isikute väljatoomiseks</i>	
Staatus	Elluviimisel vastavalt ajakavale
Eesmärk	Ennetada korruptsiooni, suurendada avalikku kontrolli läbi kohalike omavalitsuste tehingupartnerite ja nendega seotud isikute avaldamise kaudu ning võimaldada saada ülevaadet toetuse saajatest.
Vastutaja	Rahandusministeerium Koostööpartnerid: Justiitsministeerium, Riigikontroll
Tähtaeg	Juuni 2016
Oodatav tulemus	Juriidilisest isikust tehingupartnerid on riigiraha rakenduses kohalike omavalitsuste kannete osas tuvastatavad.
Sisu ja ajakava	Lähteülesanne on koos partneritega läbi arutatud ja selle alusel eelnõu kavand koostatud. Eesmärk esitada augustis kooskõlastusringile. Kohalike omavalitsusi on teavitatud soovist detailsemaid andmeid 2016. aastal koguma hakata. Äriregistriga on kokku lepitud juhatuse liikmete andmete vahetus.
Tulemused ja mõju	Läbipaistvuse suurenemine; avaliku teadlikkuse ja usalduse suurenemine, korruptsiooni vähenemine, efektiivsuse kasv avalikus sektoris.
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	Tehingupartnerite info olemasolu võimaldab luua täiendavaid seoseid teiste andmetega. Lisaks äriregistrile on kavas ühendada andmestik näiteks riigihangete registriga.
Riskid	Osade kohalike omavalitsuste raamatupidamise infosüsteemid ei ole ilma mahukamate ümberkorraldamisega võimalised andmeid tehingupartnereid eristavalt välja tooma kõikide kannete osas. Võimaldame neil vajalikus määras saada ajapikendust. Seetõttu võtab aega, enne kui kõikide kannete osas oleks tehingupartneritest juriidilised isikud tuvastatavad.
Väljakutsed	Saada andmed kokku tervikuna.
Õppetunnid	Keeruline on avalike andmeid avaandmetena avalikustada, kuna läbipaistvus ja avatus ei ole väga tugevalt printsiibina ühiskonda juurdunud. Tehingupartnerite nõukogu ja asutajate/omanike ringi ei saa riigiraha rakenduses välja tuua.

<i>Tegevus 4.3.</i> Riigiraha rakendusse riigieelarvest toetust saanud vabaihenduste lisamine.	
Staatus	Elluviimisel uuendatud ajakava järgi
Eesmärk	Muuta avaliku raha kasutamine läbipaistvamaks ja võimaldada saada ülevaadet riigieelarvest toetust saavatest vabaihendustest ning neile eraldatud rahalistest mahtudest.
Vastutaja	Rahandusministeerium Koostööpartnerid: Siseministeerium, EMSL
Tähtaeg	Detsember 2015
Oodatav tulemus	Tuvastatud on SAP-i ja riigiraha rakenduse ühilduvus ning arendustegevuste vajadus ja ulatus.
Sisu ja ajakava	Osapooltega koostöös on välja selgitamisel ülevaate sisu ja ülesehitus sihtgruppide lõikes ning vastavalt sellele SAP-i võimalused ja arendusvajadused. Toimunud 3 kohtumist (aprill, juuni, juuli), septembris tulemas uus kohtumine.
Tulemused ja mõju	Rahastajatel ja vabaihenduste valdkonna arendamise eest vastutajatel ning avalikkusel on ülevaade, millist valdkonda kui suures mahus toetatakse.
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	Ülevaade annab alusandmed ja sellega aitab teostada detailset analüüsi raha paigutamise tulemuslikkuse ja mõju kohta ning suunata ja planeerida tulevast rahastust vastavalt riiklikele prioriteetidele ja valdkondlikes strateegiates sätestatud eesmärkidele.
Riskid	Tegevus ei pruugi realiseeruda esialgses sõnastuses (riigiraha rakendusse lisamise näol), kuid vabaihendustele ja valdkonna eest vastutajatele sobib ka andmete kättesaadavaks tegemine 1 kord aastas, mida siis vastavalt vajadusele töödeldakse.
Väljakutsed	Kvaliteetsete andmete saamine SAPist eeldab raamatupidajatelt / SAPI andmesisestajatelt teadmist ja oskust lisaklassifikaatorite kasutamisel. Alusandmete põhjal analüüsi teostamine eeldab andmete töötlemise oskust ja võimekust. Kogu projekt eeldab koostööd eri ametkondade vahel – EMSL, KÜSK, SIM, RM jt asjaosalised.
Õppetunnid	Enne üldise eesmärgi sõnastust oleks pidanud asjaosalistega täpselt kokku leppima, miks, mida ja kelle jaoks tahetakse avalikustada. Tegelikuses vajab toetuse andmise pool üleriigilist ühtlustamist, lihtsustamist ning andmete sisu ja õigsuse eest vastutuse viimist raamatupidajatelt nn sisuinimestele. Andmed vales valguses võivad tuua rohkem kahju kui kasu.

<i>Tegevus 4.4. Juhtnööride andmine kohalikule omavalitsusele kohalikust eelarvest kodanikule arusaadava lühiülevaate koostamiseks riigi eelarvestrateegia ja riigieelarvega sarnasel kujul</i>	
Staatus	Elluviidud
Eesmärk	Suurendada avaliku raha kasutamise läbipaistvust ja arusaadavust kogukondlikul tasandil, ning seeläbi parandada kaasatust.
Vastutaja	Rahandusministeerium Koostööpartnerid: e- Riigi Akadeemia, Omavalitsusliidud, Riigikantselei
Tähtaeg	Märts 2015
Oodatav tulemus	Juhtnöörid ja lühiülevaate näidised koostatud, lisatud RM kodulehele ning kohalikele omavalitsustele tutvustatud.
Sisu ja ajakava	Tööd ellu viidud 2015 jaanuaris.
Tulemused ja mõju	Lühiülevaadete mõjul suureneb kohaliku omavalitsuse finantsilisest tegevusest aru saavate kodanike ring ning seeläbi ka soov otsuste kujundamisel kaasa rääkida. Tulemuseks peaks olema kodanike vajadustele paremini vastav kohalik omavalitsus.
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	
Riskid	Paljude kohalike omavalitsuste ressursilised võimalused täiendavad aruannet koostada on madal, mistõttu võib projekt jääda reaalse teostamata.
Väljakutsed	Veenda kohalike omavalitsusi, et miks täiendav ressursikulu selle teostamisel pikemas perspektiivis ära tasub.
Õppetunnid	Partnerite huvi selle projekti sisulise teostamise vastu on passiivne.

III PRIORITEETVALDKOND:

Kodanikust lähtuvad avalikud teenused

Prioriteet keskendub avalike teenuste koosloomepõhimõtteid arvestavale arendamisele, et muuta teenuseid kodanikule mugavamaks, ning andmete kättesaadavaks tegemisele avaandmete kujul. Avaandmed aitavad kaasa koosloomeprotsesside hoogustumisele.

Lubadus 5: Tõsta avalike teenuste arendamise ja osutamise kvaliteeti

Lubaduse eesmärgiks on suurendada avalike teenuste kasutajamugavust, muutes ametnikuvaate teenuse tarbija vaateks, ning katsetada teenuste kujundamisel koosloomet. Asutuseüleste teenuste arendamise soodustamiseks luuakse selge ülevaade pakutavatest avalikest teenustest ja nendega seotud info-ja teenuskanalitest. Avalike teenuste arendamise toetamiseks koondatakse erinevad juhised ühtsesse lahendusse, et hõlbustada teenuste väljatöötamist.

Aprillis 2014 valitsuskabineti nõupidamisel heakskiidetud kontseptsiooni mitteresidentidele Eesti digitaalse isikutunnistuse väljastamise alustamiseks (e-residentsuse käivitamiseks) senine käivitamise kogemus näitab, et huvi e-residendiks saamise ning seeläbi Eesti ja eriti siin äriühingute asutamise vastu on erakordselt suur – sh nende isikute seas, kes seni Eestiga seost ei oma. Algne kava keskenduda eeskätt digitaalse isikutunnistuse väljastamise võimaluse loomisele ja arendamisele koos mõningase e-teenuste edasiarendusega, on asendumas just uudsete teenuste ja ärikeskkonna arendamise tõusuga põhifookusse.

5. Tõsta avalike teenuste arendamise ja osutamise kvaliteeti

5.1. Sellise avalike teenuste arendamise interaktiivse veebipõhise tööriistakogu (*toolbox*) loomine, kust teenuste arendajatele nii avalikust, era- kui ka vabasektorist on kättesaadavad juhised, metoodika, käsiraamatud ja parim praktika uute teenuste arendamiseks või seniste ümberkujundamiseks

Elluviimisel uuendatud ajakava järgi

5.2. Avalikest teenustest ülevaate andmine niimoodi, et kõik avalikud teenused on kirjeldatud ühtses masin- ja inimloetavas keeles ning kodanikud teavad, millise kvaliteediga teenust neile osutada lubatakse

Elluviimisel vastavalt ajakavale

5.3. Selliste katseprojektide elluviimine, mille raames valitud avalikud teenused on kujundatud kasutajale mugava e-teenuse kujundamise juhise kohaselt	Elluviimisel vastavalt ajakavale
5.4. Mitteresidendi digitaalse isikutunnistuse väljaandmise alustamine	Elluviimisel uuendatud ajakava järgi

Tegemist on uue lubadusega, mis panustab AVP põhiväärtuste – vastutavuse ja kaasava otsustamise edendamisse.

<i>Tegevus 5.1. Sellise avalike teenuste arendamise interaktiivse veebipõhise tööriistakogu (toolbox) loomine, kust teenuste arendajatele nii avalikust, era- kui ka vabasektorist on kättesaadavad juhised, metoodika, käsiraamatud ja parim praktika uute teenuste arendamiseks või seniste ümberkujundamiseks</i>	
Staatus	Elluviimisel uuendatud ajakava järgi
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on lahendada olukord, kus avalike teenuste arendajatel oleks olemas niinimetatud tööriistakast, kust saaks kiirelt, interaktiivselt ja sobival kujul infot avalike teenuste arendamise ja juhtimise kohta. Käesoleval ajal taoline keskne lahendus puudub
Vastutaja	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Koostööpartnerid: Riigi Infosüsteemi Amet (RIHA), Rahandusministeerium, teised avaliku sektori asutused
Tähtaeg	September 2016
Oodatav tulemus	Olemas on mõned käsiraamatud (avalike teenuste osutamise roheline raamat, avaliku sektori äriprotsesside käsiraamat, kasutajasõbraliku e-teenuse disainimise käsiraamat) ning riigi üldisemaid suundi sätestavad dokumendid (nt koosvõimeraamistik, infoühiskonna arengukava). Eelnimetatud materjalid on avaldatud MKM-i veebilehel, kuid tegemist on failidega, millel pole omavahelisi seoseid ning arendajal on raske saada seostatud ülevaadet. Need materjalid tuleb teha lihtsal kujul kasutatavaks nii avalike teenuste arendajatele kui ka teistele koosloomeprotsessis osalejatele selliselt, et vastavalt konkreetse teenuse küpsusastmele oleks osalistel ligipääs sobivaimatele tööriistadele ja võrreldavale avalike teenuste arendamise kogemusele.
Sisu ja ajakava	Otsime rahastust. Hetkel sellesse aastasse teema ei mahu plaanime alustada 2016 aastast. Sisendiks ka teenuste listi. Hetkel käib koostöö Eesti Disainikeskusega Horizont 2020 raames projekti realiseerimise osas. Eesti Disainikeskuse poolt on Digitally Enhanced Public Service Innovation (DEPSI) raames taotlus on esitatud maikuu 2015. Vastus selle kohta kas otsus on positiivne loodetakse saada 2015 september.

Tulemused ja mõju	
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	
Riskid	
Väljakutsed	
Õppetunnid	

<i>Tegevus 5.2.</i>	
<i>Avalikest teenustest ülevaate andmine niimoodi, et kõik avalikud teenused on kirjeldatud ühtses masin- ja inimloetavas keeles ning kodanikud teavad, millise kvaliteediga teenust neile osutada lubatakse</i>	
Staatus	Elluviimisel vastavalt ajakavale
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on lahendada olukord, kus riigis puudub täpne ja igal ajal õige ülevaade sellest, kus, milliseid ja mis tasemega teenuseid riigi- ja KOVi asutused osutavad ning missuguseid info- ja teeninduskanaleid teenuste pakkumisel kasutatakse
Vastutaja	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Koostööpartner: Riigi Infosüsteemi Amet (RIHA)
Tähtaeg	Detsember 2015
Oodatav tulemus	MKMi haldusala teenuste kvaliteedi juhtimise juurutamine
Sisu ja ajakava	<p>I etapp:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 26.02-sissejuhtav seminar ametnikele, saame teada (MKMi haldusala sisene kaasamine MKM + 6 ametit): <ul style="list-style-type: none"> o kes on valmis ise osalema teenuste omanike rollis projektis o missugused valdkonnad/asutused on esindamata • 09.03-sissejuhatav ülevaade asutuse juhtidele (nt esmaspäevane koosolek) ja palve määrata teenuste omanikud ja juhtkonna tasemel vastutavad isikud • 20.03-teenuse omanikud on määratud (üldvastutajad (juhtrühma liikmed) ja konkreetsete teenuste omanikud (töörühma liikmed)) • 26.04-teenuste esmane kaardistus (excelis) on asutuste poolt üle vaadatud, täiendatud • 31.05-on kaardistatud, mis mõõdikuid asutused kasutavad teenuste juhtimiseks. • 15.06-MKMi haldusala teenuste kirjeldused on kirjeldatud teenuste kirjeldamise rakenduses MKMi kodulehel • 15.06-ülevaade teenuste kirjelduskeele muutmisevajadustest, milliseid • Lõpp: 19.06.2015 <p>Toetava IT-projekti ajakava (veebipõhine teenuste kataloog, mis on taaskasutatav teistes haldusalades, veab MKM IT koostöös ITAOga):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lähteülesande analüüsi algus 23.03.2015 • Arendustööde algus 02.04.2015 • Lõpptestimine (frontend arendus ja backend arendus valmis) 08.05.2015

	<ul style="list-style-type: none"> • Tööde üleandmine (liveks valmis) 14.05.2015 <p>Lisaks toimuvad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sagedusega umbes 2-3 korda kuus töörühma (konkreetsete teenuste omanikud) koosolekud • sagedusega 1 kord kuus juhtrühma (juhtkonna tasemel teenuste eest vastutajad) koosolekud <p>Ajakulu kokku (h):</p> <ul style="list-style-type: none"> • juhtrühma liikmele asutuse kohta ca 10h • töörühma liikmele asutuse kohta ca 40-50h (sõltub teenuste arvust ja teenuste juhtimise senisest tasemest), ca 3h nädalas <p>Tulemid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 01.07-MKMi haldusala teenused on ühtsetel alustel kirjeldatud ja MKMi kodulehel avaldatud <ul style="list-style-type: none"> o Link teenuste otsingule: https://www.mkm.ee/et/teenuste-otsing o Link teenuste statistikale: https://www.mkm.ee/et/statistika/ministeerium • MKMi haldusala teenustel on üldvastutajad (asutuste juhtide tasemel) ja omanikud (konkreetse teenuse tasemel) <p>II etapp (3 - 4 kvartal analüüs, 2015 I kvartal tarne):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Olemasoleva informatsiooni põhjal (teenuste kirjeldused, teenuste kohta statistilise kohta kogutav statistiline info) lepitakse kokku teenuse kvaliteedi juhtimiseks vajalikud infoallikad. Olemasolevate statistiliste näitajate sidumine asutuse operatiivjuhtimisega. • Majandusarengu osakonna poolt hallatava halduskoormuse kalkulaatori (IT-lahendus MKMi veebis) edasi arendamine. Eesmärgiks teenuste omanike, juristide abivahend teenustega seotud mõõdikute arvutamiseks (tänapäevases lahenduses puudub ameti vaade, teenuse osutamise kanali vaade). <p>III etapp (I kvartal 2015 lõpp Laiaulatuslik kaasamise projekt):</p> <ul style="list-style-type: none"> • MKMi haldusala teenuste kvaliteedi juhtimise süsteemi tutvustamine teiste haldusala esindajatele • Analüüs ja juurutamine teistes haldusalades (2016) • Miinimum programm kõik e-teenused on kirjeldatud seisuga 01.03.2016
Tulemused ja mõju	Teenused on ühetaoliselt kirjeldatud ning teave teenuste kohta on kokku koondatud ja keskselt avaldatud. On võimalik teenuseid ja teenuseid pakkuvaid asutusi võrrelda.
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	
Riskid	
Väljakutsed	
Õppetunnid	

<i>Tegevus 5.3.</i> Selliste katseprojektide elluviimine, mille raames valitud avalikud teenused on kujundatud kasutajale mugava e-teenuse kujundamise juhise kohaselt	
Staatus	Elluviimisel vastavalt ajakavale
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on lahendada olukord, kus avalikke teenuseid arendataks ühtsete põhimõtete järgi
Vastutaja	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Koostööpartnerid: kõik avaliku sektori asutused, kes arendavad avalikke teenuseid
Tähtaeg	Juuni 2016
Oodatav tulemus	Selliste katseprojektide elluviimine, mille raames valitud avalikud teenused on kujundatud kasutajale mugava e-teenuse kujundamise juhise kohaselt
Sisu ja ajakava	20 e-teenuse projekti väljundina on 4 teenust saanud IT lahenduseks rahastuse. 1) Maksu- ja Tolliameti projekt „E-ajutamise teenus“ maksumusega 200 000 eurot, 2) Maanteeameti projekt: „Liiklusregistri õigused ja privileegid“ maksumusega 20 280 eurot, 3) Maanteeameti projekt: „Proovinumbrite logiraamat“ maksumusega 34 910 eurot, 4) Maanteeameti projekt: „Sõiduki registreerimismärkide tellimine ja haldus“ maksumusega 148 640 eurot. Tingimuseks on, et kõik projektid peavad lõppema 2015 aasta jooksul.
Tulemused ja mõju	
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	
Riskid	
Väljakutsed	
Õppetunnid	

<i>Tegevus 5.4.</i> Mitteresidendi digitaalse isikutunnistuse väljaandmise alustamine	
Staatus	Elluviimisel uuendatud ajakava järgi
Eesmärk	Parandada mitteresidentide võimalusi e-teenuseid kasutada ning ühiskonnaasjades ja ettevõtluses osaleda.
Vastutaja	Algselt: Siseministeerium Käesolevalt: Riigikantselei Koostööpartnerid: e-residentsuse algne käivitamine on toimunud Siseministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Riigikantselei ühisel vedamisel. Nn 10 miljoni e-eestlase programmi rakendamist juhivad edaspidi MKM, programmi nõukogusse kuuluvad seotud riigiasutuste (SiM, RK, EAS, JuM,

	Ram) ning erasektori esindajad. Aluskontseptsiooni ja vajaliku seadusloome väljatöötamise, samuti e-residentidele suunatud teenuste loomisse on kaasatud laialdane ring riigi- ja erasektori osapooli jooksvalt.
Tähtaeg	II kvartal 2016
Oodatav tulemus	E-residendi digitaalse isikutunnistuse saanud mitteresidentidele on peamised neile kasulikud e-teenused (avalikud ja erasektori omad) avatud või loodud – ning mugavad kasutada.
Sisu ja ajakava	<p>Tehtud:</p> <ul style="list-style-type: none"> E-residentsuse väljastamine käivitus 1. detsembrist 2014, alates maist 2015 ka Eesti välisesindustes. Jooksvalt ja pidevalt on täiendatud ja lihtsustatud taotlemise protsessi, sh viidud taotlemine veebipõhiseks. Käivitatud on e-residentsuse arendamine (sh teenuste arendus) „10 miljoni e-eestlase“ programmina – aprillist 2015 töötab EAS juures 7-liikmeline meeskond, juulis 2015 kiitis valitsuskabinet heaks 2015-16 tegevuskava Ettevõtte asutamise lihtsustamiseks ja pangakontode avamise digitaalsel teel võimaldamiseks on valminud õiguslikud analüüsid, ettevalmistamisel vastavad seaduse muudatuste eelnõud – ilmselt valmivad aga veidi hiljem, IV kvartalis 2015 Uute e-residentidele suunatud teenuste kavandamiseks on korraldatud avaliku ja erasektori osapooltele teavitussüritusi ja otseseid kohtumisi, otsitud välismaiseid võtme partnereid, august-sept toimub Garage48 Hackathon, jm. Ses liinis töö aga jätkub, see on põhifookus 2015 II poolaasta – 2016 jooksul. Kommunikatsioonitegevus on olnud kavandatud planeeritud, pooleli on nn teise järgu turundus- ja kommunikatsiooniplaani elluviimine. <p>Võrreldes algse ajakavaga kauem kestvad või uue tähtajaga planeeritud tegevused:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mobiil-ID väljastamise lisamine E-residentsuse veebikeskkonna arendus (sh ligipääsu ja info lihtsustamine teenuste leidmiseks)
Tulemused ja mõju	<p>Vastavalt juulis 2015 valitsuskabinetis heakskiidetud programmi tegevuskavale on eesmärgiks järgmised tulemused:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2015.a lõpuks 5000 e-residenti (täitub üle), 2016.a lõpuks 10000 e-residenti 2016.a on e-residendid loonud 1000 uut ettevõtet <p>Tegevuse tulemusel kasvab Eesti majandusruum (e-teenuste tarbijate arv, mis toob ekspordivõimalusi, lisatulu ettevõtetele, täiendavat maksutulu riigile).</p> <p>Samas kasvab mitteresidentidele ligipääs Eesti e-teenustele kõikjalt maailmast – eriti ettevõtluses osalemise eesmärgil.</p>
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid	Kaasata e-residentide nn Eesti asja ajamise – Eesti ühiskonnaellu ja majandushuvide edendamisse nt. Selle nimel kavandatakse ka e-

nende elluviimiseks	residentide nn kogukonna loomisele suunatud tegevusi edaspidi.
Riskid	Piisavalt kiirelt ja paindlikult tegutseda suutmine – seadusandluse uuendamine, uute teenuste loomine, jne. Erasektori piisav kaasumine – nende poolt uute teenuste piisavalt agar loomine Teiste riikide tulek sarnase pakkumusega „turule“
Väljakutsed	Piisava ja piisavalt paindliku eelarvelise rahastuse tagamine
Õppetunnid	Huvi on suurem, kui oskasime oodata – oleme selle võrra üldiselt plaanitust kiiremini pidanud tegutsema, mis on tekitanud ressursi leidmise (inimesed + raha) väljakutseid

Lubadus 6: Kasutada laialdaselt avaandmeid

Lubaduse eesmärgiks on soodustada innovatsiooni läbi avaandmete laialdasema taaskasutuse, hoogustada koosloomeprotsesse, elavdada majandust ja suurendada avaliku sektori läbipaistvust.

6. <i>Kasutada laialdaselt avaandmeid</i>	6.1. Avaandmete portaali <i>opendata.riik.ee</i> täiskasutusse andmine: proovikasutusest n-ö päriskasutusse üleviimine koos esmatasandi organisatsioonilise toe tagamisega	Elluviidud
	6.2. Taotlusvoorude korraldamine andmete avamiseks, ka linkandmete katseprojektide elluviimiseks	Elluviidud
	6.3. Avaandmete taaskasutust edendavate ürituste (häkkimispäevade ehk <i>hackathonide</i> , teabepäevade, seminaride jne) korraldamine	Elluviimisel vastavalt ajakavale

Tegemist on jätkuva lubadusega, mis panustab AVP põhiväärtuste – vastutavuse ja läbipaistvuse edendamisse.

<i>Tegevus 6.1.</i> <i>Avaandmete portaali <i>opendata.riik.ee</i> täiskasutusse andmine: proovikasutusest n-ö päriskasutusse üleviimine koos esmatasandi organisatsioonilise toe tagamisega</i>	
Staatus	Elluviidud.
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on välja arendada avaandmete infrastruktuuri keskne komponent – avaandmete portaali <i>opendata.riik.ee</i> . Keskse portaali kaudu tagatakse igapäevase avaliku sektori juurdepääsupiiranguteta andmetele juurdepääs, taaskasutamine ja edasijagamine ärilistel ja mitteärilistel eesmärkidel.
Vastutaja	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. Koostööpartnerid: Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit, avaandmete kogukond,

	teabevaldajad.
Tähtaeg	Jaanuar 2015.
Oodatav tulemus	Portaal toimib ja sinna laetakse üles avaandmeid.
Sisu ja ajakava	Portaali lähteülesande koostamine, hanke läbi viimine, testimine ja kasutusele võtmine. Projekti algus september 2014, lõpp veebruar 2015. Portaal on loodud, testitud ja avatud (jaanuar 2015). Haldav organisatsioon on käivitatud, toimub portaali haldamine (alates veebruarist 2015).
Tulemused ja mõju	Projekti tulemusena loodi portaal, mis koondab riigi avaliku sektori avaandmeid. Portaali kasutajad on avaliku sektori asutused <ul style="list-style-type: none"> - Teabevaldajad saavad avaandmeid registreerida ja üles laadida portaali. Igaüks saab andmeid alla laadida ja taaskasutada. - Portaalil saab anda tagasisidet, milliseid avaandmeid oodatakse ning seejärel saab vastav asutus päringule võimaluse korral reageerida - On koostatud juhendid teabevaldajatele - Portaali arendab ja haldab MKM
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	Edasi on plaanis koguda tagasisidet portaali kasutajatelt, teha lisaarendusi ning mõõta avaandmete kasutamist täpsemalt.
Riskid	Suurim risk on avaandmete puudus. Teine oluline risk on vähene huvi avaandmete vastu.
Väljakutsed	Kõige suurem väljakutse on andmete omanike motiveerimine andmeid avama.
Õppetunnid	Avaandmete temaatika on teabevaldajatele võõras. Koolitused on väga olulised, et andmete avamisele üldse mõtlema hakatakse.

<i>Tegevus 6.2. Taotlusvoorude korraldamine andmete avamiseks, ka linkandmete katseprojektide elluviimiseks</i>	
Staatus	Elluviidud.
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on aidata teabevaldajaid oma andmete esitamisel avaandmetena, tõsta andmete kvaliteeti ja küpsust.
Vastutaja	Majandus-ja Kommunikatsiooniministeerium.

Tähtaeg	Veebruar 2014
Oodatav tulemus	Raha on eraldatud kõikidele taotlejatele, kelle projekt heaks kiideti.
Sisu ja ajakava	Loodi taotlusvoorud andmete avamise rahastamiseks. Voorud avati veebruaris 2014 ja rahastusotsused tehti mais 2014.
Tulemused ja mõju	<p>Taotlusvoorude tulemusel on saavutatud olukord, kus avaliku sektori asutuste poolt toodetud, kogutud ja säilitatud suur hulk andmeid ja infosisu (nagu statistika, ruumiandmed, majandusandmed, keskkonnaandmed, arhiivimaterjalid, raamatud, muuseumikogud) on kättesaadavad ja kasutatavad avaandmetena portaali kaudu.</p> <p>Lisaks on taotlusvoorude tulemusel teabevaldajad korraldanud ümber oma infosüsteemide talitlusprotsessid tagamaks avaliku teabe kättesaadavuse taaskasutamist võimaldaval kujul läbi avaandmete teabevärava vastavalt avaliku teabe seaduse, EL avaliku sektori teabe direktiivi (2003/98/EÜ) ja konsultatsiooniprotsessis oleva Eesti avaliku teabe masinloetava avalikustamise rohelise raamatu nõuetele.</p>
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	Täiendavalt pakume teabevaldajatele võimalust raha taodelda andmete avamisega seotud arendustegevuste jaoks.
Riskid	Suur risk on, et voorudest saadud rahast ei piisa, et täielikult välja arendada asutuste oma avaandmete taristu.
Väljakutsed	Suur väljakutse on taotlejate motiveerimine just avaandmete jaoks rahastust küsima.
Õppetunnid	Taotlusvoor peab olema väga selge ja lihtsalt läbitav, vastasel juhul ei ole taotlejatel erilist huvi voorust raha küsida.

<i>Tegevus 6.3.</i> <i>Avaandmete taaskasutust edendavate ürituste (häkkimispäevade ehk hackathonide, teabepäevade, seminaride jne) korraldamine</i>	
Staatus	Elluviimisel vastavalt ajakavale.
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on soodustada andmete taaskasutamist ja tõsta teabevaldajate, teabe taaskasutajate ja üldsuse teadlikkust avaandmete loomise ja taaskasutuse vallas.
Vastutaja	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. Koostööpartnerid: Eesti Infotehnoloogia ja

	Telekommunikatsiooni Liit, avaandmete kogukond, teabevaldajad.
Tähtaeg	Kevad 2016
Oodatav tulemus	Avalikke andmeid hakatakse rohkem kasutama, tõuseb andmete kasutamise teadlikkus.
Sisu ja ajakava	<p>Tehtud tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Teabepäev toimus kevadel 2015. Teabepäev oli suunatud kõikidele teabevaldajatele ja avaandmetest huvitatutele. Anti ülevaade, mis on avaandmed, mida nendega teha saab ning miks see teema oluline on. <p>Edasised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koolituste läbiviimine (sügisel 2015). Koolitused on mõeldud teabevaldajatele, kes soovivad hakata andmeid avama ning see annab juba tehnilisema pildi andmete avamise probleemidest. Hackaton (kevad 2016). Hackatoni eesmärk on leida avaandmetele rakendust ja neis kasu. Hackatoni tulemusena peaks selguma, mida saab avaandmetega teha, mis tulu ja väärtust neis peitub.
Tulemused ja mõju	Avaandmete temaatika tutvustamine laiemale ringile näitas, et teema huvitab väga paljusid osapooli, tekitab vastakaid arvamusi ja paneb inimesed teistmoodi mõtlema. Kõige olulisem mõju on otseselt andmete avamise kiirenemine ja avatud andmete suurenemine.
Täiendavad oodatud tulemused ja plaanid nende elluviimiseks	Plaanis on jätkata temaatiliste ürituste korraldamisega.
Riskid	Riskiks on teema üle tähtsustamine teiste olulisemate valdkondade ja probleemide kõrval.
Väljakutsed	Suurim väljakutse on lisaks informeerimisele ka realselt andmete avamist mõjutada.
Õppetunnid	Tuleb alustada algusest. Avaandmete mõiste on tundmatu termin suuremale osale avalikust sektorist.